

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe șase luni 15 cor.
pe trei luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Dumisecă pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înaptează.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

INSERȚIUNILE:
de un rând paragraf: prima dată 10
bani; a doua oară 15 bani; a treia
oară 5 b. de fiecare publicare.
Cât abonamentul, cât și inserțiile
sunt cuate se plătesc înainte în Arad.
Telefon pentru oraș și comitat
Serioși subscribiți nu se primesc

Muntele sacru.

«Arde!» se striga de milioane de voci; «arde»; unde? In Ungaria. Pompieri rutinați — politicienii — pompieri voluntari se grăbesc să stingă focul. Vălvătaia e mare, mai mare e nechibzuința, focul amenință cu nimicire pe înșiși pompierii. Cete întregi gem astăzi în spitalul opiniei publice. Tisza a decedat politicește, ear despre scrierile lui se vorbește ca de niște scrieri postume. Partidul liberal s'a rănit rău la actul de stingere; pompierii lui stau nedumeriți acum și admiră hăbăuciți, cum se întinde focul. Coaliția pentru stingere cere coroanei plăți mari, ear aceasta spune, că n'are de unde să le dea.

Fejérváry ar încerca chiar vechea jertfa cunoscută pentru îmblânzirea zeilor infuriiți. Cu tuțumba lui s'a îndreptat spre Sibiu, vrând să lase să se creadă, că acolo e focul mai mare; în chipul acesta ar voi adică să facă pe coaliția aplecată a stinge focul celalalt, pentru ca apoi cu puteri unite să-și îndrepte pompele spre închipuitul foc mai mare. Coaliția însă nu se lasă sedusă, ci-și cere plata obicinuită: *armata națională*.

Coaliții nu voesc să-și primiască simbria nici în rate, căci Fejérváry le-a pus în vedere maghiarizarea regimentelor ungare din armata comună. De aceea acela nu mai știe, unde-i e capul. Coroana nu știe, ce să înceapă și focul arde mai departe.

Străinătatea a luat întreagă poziție con-

tra pompierilor greviști, nimenea nu i-a încurajat, nici nu le îmbie sprijinul vorbeii ori al condeiului. Cu toate acestea ei persistă în atitudinea lor mai departe. In sezonul și cronica grevelor ei vreau să o aranzeze pe cea mai mare, fac ei grevă și zic, că greva o face națiunea întreagă. Kossuth doar afirma nu de mult, că și Românii aderă la grevă, iar un individ, ce a crezut de bine să fie anonim, scria zilele trecute prin «*Bud. Hir- lap*», că Românii cu trup, cu suflet sunt pentru tendințele și programul coaliției, deși poporul românesc la alegerile trecute n'a dat de loc dovezi de atari simpatii, fiindcă altminterii nu ajungeau în dietă nici deputații naționaliști, dar nici liberalii aleși în cercuri românești.

Fejérváry a crezut, că va potoli focul prin un rescript către municipii. Nu l'a lăsat Kossuth, care scrie prin «*Magyarország*», că «lupta între guvern și națiune va ținea multă vreme».

In această luptă nouă nu e permis să stăm pasivi. Pe lângă lupta în parlament și municipii trebuie deșteptat poporul la conștiința lui de neam, trebuie nutrită această conștiință și trebuie pregătit terenul pentru viitor, trebuie căutate mijloacele, prin care existența noastră, ca element etnic cultural separat să fie garantată.

Drumul nostru ne e doar desemnat de programele celor două tabere politice: un drum aparte, care-și are capătul și sfârșitul său în sensul, că înzadar se opintesc coaliții să prezinte pretenșiile lor, ca pretenșiile întregii

națiuni, noi câtă vreme nu ni-se dau garanțele necesare, nu putem merge alături nici de unul, nici de celalalt.

Perhoescăm pretenșiile lor, fiindcă ținta-le nu e eluptarea unor drepturi, ci voiesc a perfecționa sistemul lor vechiu. Nu putem privi cu încredere la liberali, fiindcă ei vreau să trăiască pe conta altora.

Inzadar cutreră deci acum Tisza Ungaria medională. Inzadar se sforțează mult năcăjitul conte.

Când era mare ceartă între patricii și plebei, cel din urmă au aranjat secesiunea pe muntele sacru.

Noi neputând să batem aceleași cărări ca cele două mari partide din dietă, avându-ne avantposturile în dietă, reserva lor în municipii să ne retragem sub scutul așezămintelor noastre culturale. Patrungi de deosebită importanță a școlii, să ne îngrijim de ea mai intens, căci aici ni-se făurește viitorul. Dacă plebei și-au ales alt munte de cât acela al patricilor, noi să ne panterăm, îngrijim școala noastră, să cercăm a o dota cu învățători buni — cum slavă domnului avem — ca din ea să iasă generații conștite de sine și de neam: ea e *muntele sacru al nostru*.

Crescuți pe acest munte sacru, alipiți către biserica strămoșiască, mișcarea politică începută acum în rândurile noastre va lua proporțiile cuvenite: *ne vom putea impune*.

MAMA.

In borderi adăpostire
Caută, de-ale lumii valuri,
El și ea și cu copilul;
Țes cei doi la idealuri,

Fiecare cum pricepe
Rostul zilelor ș'al vieții:
Tineri sunt, copilul dulce,
Et — în floarea tinereții...

Ostenit din greu, la muncă,
Muncă pân' la istovit —
El visează alte vremuri,
Pentr'un neam nenorocit...

Și sudorile de ț pică
Și el cade obosit, —
Se nsemnă dintr'odată:
Copilașul 'i-a zîmbit!

Ea — visează altă viață,
De romanș, de basm arab,
Tolânindu-se oștează...
Suflet gol, suflet bolnav!

Și prăpăstii, când bravează
Gândul lui: spre ideal!...
Dormică oștează dânsa,
După nopți de carnaval.

Nu străbate dinspre ceruri
Raza printre norii gret...
Adăpostul căsniciei
E copilul — în borderi.

Și când jalea și durerea
El se ncearcă a împinge,
La copil privește: 'n ochii-i
Lacrima par'că se stinge.

Și senin în al său suflet
Se revărsă, ca din cer...
Când clipește ea, cu ochii
Sect, c'al iernii aspru ger,

Viscolul se prevestește!...
... Pică ploaie, lacrimi sfinte,
Cerul pare 'ndurerat...
Ea — e 'n goandă: înainte!

Înainte! spre prăpăstii,
Înainte! ca turbată.
Și copilul-n brațe-i strigă:
„Tată, tată, tată, tată!”

Delalido.

Nothnagel.

1841—1905.

Zilele trecute s'a stâns în Viena una dintre cele mai populare celebrității medicale a vremii noastre, profesorul de medicină la universitatea din Viena, Nothnagel. Regretele întregii lumi culte s'au întâlnit la racla savantului decedat.

Clipele morții sunt de obicei, măsura cea mai sigură a valorii oamenilor și numai după ce dispăre cineva dintre noi, i-se reconstruiește adevărata mărime. Doliul universal, cu care lu-

mea a primit vestea morții lui Nothnagel, va fi de sigur cea mai bună dovadă despre serviciile mari și prețioase ale decedatului aduse în vastul imperiu al științelor și practicei medicale, unde se deschide un teren așa de larg și mănos pentru inteligențele alese.

Vineri, a fost o săptămână la ora 4 din dimineață, Nothnagel, a fost răpus de un atac de apoplexie. Vestea a produs pretutindeni regrete, nu numai în Viena și în Austria ci și în celelalte țări. Pretutindenea se găsesc doar bolnavi cu miile, cari au pornit după sfaturile lui și s'au reinsănătoșat ori cel puțin și-au îmbunătățit starea. Moartea sa n'a aflat pe nimeni altul decât pe dânsul pregătit. De ani de zile știa, că suferă de sclerosă și lărgire de aorta, știa că boala îi poate aduce în fie-ce moment moartea, dar' n'a spus nimănui nimic, afară de medicul profesor Chrobak, asistent și amic al seu, căruia nainte cu câteva săptămâni îi scrisese următoarele:

„De trei ani de zile sufer de sclerosă. In vremea din urmă boala mi-s'a agravat. Dacă vre-odată te-aș chema, vino, pentru c'atunci e aci sfârșitul!”

A umbla liniștit printre oameni, cu presimțirea sigură a morții, este proprietatea numai a sufletelor mari. Și aceasta a făcut-o Nothnagel. Și noi, ceștialaltii ne simțim apropierea sfârșitului, ne simțim secarea forțelor vitale. Dar' ce e simțirea noastră pe lângă aceea, când medicul, el

Kossuthiștii între Români. Nu-i vorbă, kossuthiștii și-au pus de gând să ne fericească cu stla. Contează așa de mult la naivitatea oamenilor, încât devin inșiși cei mai naivi prin credalitatea aceasta. Ziarele lor anunță, că cei doi Irozi, *Kossuth* și *Apponyi* vor merge curînd în chiar inima Bănătuului, în *Lugoj*, să înfigă steagul pretenziunilor ungurești. Azi cetim, că vor merge în cercul *Lăpușului* s'organizeze partidul kossutist. Se vede, că domnilor aceștia n'au treburi mai serioase decît a se juca d-a organizarea.

Agitațiile electorale din *Liptó-szent-miklos*. Agitațiunea electorală s'a deslășuit cu toată forța. Eri precum se depeșează, au fost trimise din *Löcse* cinci companii de soldați în cerc. Miliția aceasta a fost dislocată: trei companii în *Liptó-szent-miklos*, două în *Liptóujvár*. Păzit în chipul acesta de baionete a sosit ieri ministrul de justiție *Lányi*, să-și desfășure programul. „Pol. Ert“ aduce știrea, că o corupțiune colosală s'a pus la cale în favorul lui *Lányi*. Se vorbește că 240.000 sunt puse la dispoziție pentru corumperea alegătorilor. Câte un alegător capătă sute de florini. Din alt isvor primim știrea, că o agitațiune mult mai destrăbălată se face însă pentru candidatul coaliției *Thuránszky*. O mână de unguri căți sunt în cerc, terorizează în tot chipul deși n'au absolut nici un teren. Cercul e curat naționalist și învingerea candidatului naționalist *Stodola* este sigură, dacă nu se vor face mișelii. După cum suntem informați deputații naționaliști au fost chemați în cerc, pentru-că este teamă că se vor comite fărădelegi și abuzuri.

Mandatul din Ráczeve. De ce nu ar ajunge și un croitor în rândurile coaliției? Și-așa e așa de pestriță ca ocupații, ca intelectualitate. Liberalii trag la îndoială chiar și faptul, că ar avea destul oameni capabili pentru trebuințele ocăruii.

Încă odată: de ce n'ar putea fi adică declarat deputat ales și croitorul *Misoga Sándor*? Sâmbătă ar fi trebuit să fie — a și fost — alegere supletoria între el și *Bartha Ferencz*. Gurile rele zic, că *Barta Ferencz*, care a repășit, ar fi făcut-o aceasta pentru vr'o 40.000 cor.

Lui *Malatinszky*, deputat dietal, îi pare

acum teribil de rău, că l'a spriginit la alegerea dintăi și-și cere ertare, că a sedus pe alegători.

Popa Hock se căește amar, că n'a fost de data asta infalibil, fiind-că și el i-a spriginit candidatura agitând în cerc pentru *Barta*.

Barta spune, că și-a retras candidatura din motive financiare... fiind-că cercul l'ar costa prea mult.

Pe cin' să credem?

Molnár Viktor-secretar de stat. Foaia oficială „*Budapesti Közlöny*“ publică denumirea de secretar de stat a consilierului ministerial dela departamentul cultelor, *Molnár Viktor*.

„Majestatea Sa și porcarul satului“. Cerem întâiu de toate scuzele cetitorilor și pentru reproducerea acestor cuvinte de un miserabil gust, pe care într-o mare strinsură de patrioți, aristocrați maghiari, le-a folosit un domn cu numele *Hindlöder Ernő* „între aplauze lungi și însuflețite“ cum scrie ziarul lui *Kossuth* „*Budapest*“. E bine însă să rămăe eternizată loialitatea specifică ungurească, pentru vremuri, cari, vor veni ele sigur, își vor bate iar peptul cu loialitatea „cavaleriei națiuni“. Eată ce-a zis acest inteligent bărbat la țărăboiul „organizația kossuthistă din Aleșd: „Vă vor înfrica și cu acea că împăratul se supără. Nu vă fie însă frică, pentru-că atăta înșamnă aceasta, ca și când purcarul se mânia pe sat, iar satului nu-i pasă. Trăiască Ungaria independentă!“ (Aplauze lungi și însuflețite)“

Trăiască!

Contele Tisza printre Români.

— Criza. —

Contele Tisza prin sudul Ungariei.

O adevărată întrecere domnește între corifeii partidelor maghiare pentru acapărarea cercurilor naționalităților. În urma lui *Apponyi* și *Kossuth* colindă acum contele *Tisza* prin părțile din sudul Ungariei pentru a câștiga pe diferitele naționalități ce trăesc aici. S'aruncă mrejele mai ales asupra Românilor, pe cari și-i dispută unii altora. Coaliția pretinde că Români aderează la dinsa, contele *Tisza*, care dispune azi de aceste cercuri, vrea să și menție pozițiile.

Despre revista lui *Tisza* prin Bănat se scrie

că fostul ministru președinte de prezent petrece în *Sân-Miclăușul-mare* la contele *Nákó Sándor*, de aci va merge la *Banloc* la contele *Karácsonyi Sándor*, după-acea va cerceta pe conții *Csekönics* în *Jombolea* și d'aci va merge la deputatul *Lipovei*, contele *Zselenszky Róbert*.

Ni-se scrie din *Lipova*: Sâmbătă, trenul accelerat de amiază a sosit aici contele *Tisza István*. La gara din *Maria-Radna*, unde a descins, a fost așteptat de contele *Zselenszky Robert* și de câțiva mai mulți din elita publicului din *Lipova*. Români n'au fost de față. Contele *Tisza* a stat până a doua zi la *Neudorf*. Eri *Duminecă* cu trenul de patru după amiază, contele *Tisza* s'a reîntors. Era petrecut de o societate mai mare de Români din *Lipova*. — Intrucât și aceștia veneau cu același tren la înmormântarea d-rului *Rat* la *Arad*.

Criza explicată de *Kossuth*.

„*Revue Bleue*“, din *Paris*, a publicat un articol al lui *Francisc Kossuth* în care șeful partidului independenței expune motivele conflictului între *Ungaria* și *Austria* și ale împotrivirii hotărâte și intrasigente ale coaliției partidelor împotriva ministerului *Fejérváry*.

Iată principalul pasagiu al acestei expuner schematici:

Regele *Ungariei*, fiind și împărat al *Austriei* și fiind și neamț de naștere, de tradiție de obicei și de idei, a introdus în armată comanda și administrația germană, și a dat trupelor ungurești drapelul imperiale austriace. Cele două treimi din ofițeri erau chiar dâșii nemți și armata plătită de *Ungaria* și recrutată în *Ungaria* semăna cu o armată de ocupație străină.

Armata a fost astfel germanizată, sau mai bine zis austriacizată și imperializată, ceea-ce e cu atăta mai absurd cu cât populația nemțească din *Ungaria* nu face tocmai 12 la sută din numărul total al locuitorilor.

Puțin câte puțin armata a ajuns în Stat, unealtă oarbă a tot ce visa imperiul în reacțiune.

Ungaria, ca să trăiască în pace, a tolerat abuzul acesta considerabil; și probabil prea puțin națiuni ar fi făcut așa. Foarte sigur că *Francia* n'ar fi tolerat nici odată ca armata ei să fie comandată în nemțește. Ori-ce francez trebuie să găsească firesc că răbdarea ungurului o să încheze în privința asta.

savantul scrutător, cu urechea la propria-i conștiință își aude pașii morții, cum vine, s'apropie, pas de pas, necruțătoare și fără posibilitate de a fi oprită.

Așa a trăit *Nothnagel* de săptămâni de zile: în conștiința sigură a apropiatului său sfârșit și totuși nu și-a spus nimănui secretul.

Despre ultima sa ordinațiune, scrie un cetitor al ziarului „*Neues Wiener Tageblatt*“ următoarele:

„Joi după amiază la 5 ore m'am dus la profesorul *Nothnagel*. Antisambra era plină cu pacienți — oameni săraci cea mai mare parte, cari apelau la inima și știința lui *Nothnagel*. Bătrânul servitor al profesorului îmi spuse, că stăpânul-seu abea acum își lua prânzul. Nu terminase vorba și se și deschise ușa prânzătorului. *Nothnagel* trecuse în salonul de ordinațiune. Erau punct 6, când a început ordinațiunea. Îmi aduc de tot bine aminte când bătrânul servitor striga: Doamna doctor B... Dama a fost cea dintăia pacientă care a intrat. Mai târziu am ajuns și eu la rând. El a fost foarte blând și când m'am plâns de boală, îmi zise răsând:

„O să te scap de *hypochondrie*. De loc nu va ma ținea. Măne înainte de prânz te voi vizita în hotel. Scrie-mi adresa d-tale pe un bilet de vizită, precum și numărul odăii. La 8 ore dimineața te voi anunța, la câte ciasuri te voi vizita“. Apoi se duse.

Eri la 8 ore întrebai pe chelner, de a sosit vre-o scrisoare dela consilierul aulic *Nothnagel*. El se duse să întrebe. După cinci minute se-ntoarse îndărăpt. Mănilor tremurau, când îmi dădu biletul de vizită, ce-l dasem eri profesorului. Eu cetii pe bilet numai o singură vorbă. O mână tremurătoare o scrisese, probabil servitorului bătrân: „A murit“.

Iată ce se povestește despre acest sfârșit:

Joi seara, după ce-și isprăvisese ca de obicei afacerile, își cercetase bolnavii și la 11 ore s'a reîntors la locuința-i, i-a spus servitorului, că se simte rău, are dureri mari în partea inimii.

— Dacă voiu suna, să-mi chemi asistentul și-i dă scrisoarea, ce voiu lăsa pe scrinul de noapte.

Nothnagel n'a sunat. Dar des de dimineață, când servitorul a intrat în odaie, scrisoarea era pe masă, ear savantul fără viață întins în pat. Murise. Presimțirile nu l-au înșelat.

Și scrisoarea descrie tocmai momentele apropierei morții sale pe seama lumii științifice. *Nothnagel* și-a făcut de zile întregi o autoexamenare a durerilor ce l chinuiau, a semnelor ce însoțeau accesesele de dureri. A însemnat numărul varitabil al pulsului și a energiei de pulsație, toate simțirile cari îl chinuiau trupul și sufletul în feluritele faze ale boalei. Și în moarte a fost scrutător, servind cu prețioase observațiuni, la cari

cu greu poate ajunge știința, pentru-că medicul le poate studia numai asupra altora.

Dar' încă ceva a dovedit *Nothnagel* pe aceasta: ceea-ce în întreaga-i viață a propovăduit, că nu e grozavă moartea și nu are dureri. Cei-ce privesc liniștiți în fața morții sunt priviți de figuri idealizate, poetice de modernii de azi. Frica de moarte pentru dâșii e ceva natural omnesc; contrarul e comedie și hipocrie. Iată însă, că *Nothnagel* nu numai a propovăduit dar' a și dovedit, că adevăratul om, adevăratul suflet e același și în fața morții.

Un ziar vienez povestește în amintirea următoarea scenă din vremea, cât a petrecut la *Ischl*.

Nothnagel a fost pentru ultima-dată la *Ischl* de *Rusali*. El fusese chemat la palatul d-nului *Broda*, care era bolnav de moarte.

Nothnagel ajunsese la *Ischl* în prima zi de *Rusali* și se duse imediat la căpătăiul bolnavului, unde găsi pe medicul de căpătăi al d-lui *Broda*, pe d-rul *Max Mayer*.

Ori-ce perspectivă de însănătoșare era dată pentru bolnav.

După-ce profesorul *Nothnagel* îl examină și prescrise câteva rețete, se duse împreună cu d-rul *Mayer* pe balconul vilei. Era o zi minunată, soarele strălucea, ear dinaintea ochilor se desfășură o splendidă panoramă.

Picătura de apă care a făcut să dea pe din afară a fost pretenția ministerului comun al războiului ca să sporească numărul recruților și prin urmare să mărească budgetul războiului fără nici o socoteală.

Pretenția aceasta a fost așăată tocmai în momentul când, în Ungaria, era o criză economică astfel că în multe „comitate“ a fost nevoie să se împartă grău poporului ca să scape de foamete. Chiar Parlamentul a consacrat mai multe sute de milioane pentru lucrări întreprinse ca să domolească sărăcia publică.

E adevărat că trebuia să aibă cineva prea puțină pătrundere ca să sporească în astfel de momente sarcină care în principiu chiar sunt antipatice în Ungaria, din pricina caracterului imperial abuziv dat armatei.

Așa că toată țara s'a indignat de faptul acesta și opinie publică s'a manifestat hotărât în favoarea rezistenței.

Opoziția în Parlament a trecut de partea publicului și două guverne au fost răsturnate pe rând pe chestiunea aceasta.

Ministerul de războiu însă se lăsase de pretenția sa, însă atunci a trebuit să cheltuiască 450 milioane pentru tunuri, ool, armamente, ș. a.

Un articol din constituția ungurească dă țării dreptul să fixeze condițiile în care sunt acordate creditele.

Condiția fixată de țară a fost aceea a abolirii comandei nemțești și a drapelului imperial austriac în armata ungurească.

Regele n'a voit să primească condiția aceasta și nația maghiară nu s'a lăsat de dreptul său de a o pune.

Așa explică Kossuth criza ungrească.

Răvaș din Băile-Herculane.

— 14 Iulie 1905.

Ne căutam de sănătate, pe unde putem și unde ne recomandă medicul că e priincios pentru restabilirea sănătății zdruncinate. Unii alegă la locuri de cură climatică, alții alegă la locuri cu terme și iarăși alții la băi bogate cu multe alte ingrediente pentru recăștigarea pu- debilitate parte prin morbur!, parte prin încordarea prea intensivă la muncă și isbândă. După recomandarea medicului meu curant mi-am ales băile herculane vestite încă de pe timpul Romanilor ca băi cu putere vindecătoare pentru morbur! ca reumatism și podagră, de cari sufer și eu. Trebuie să recunosc, că aici mi-am aflat deosebită mângăere pentru morbur! meu pentru-că pe zi ce merge mă simt mai bine și

— Vedeți, zise Nothnagel colegului meu, singurul medicament divin este tot morfina, uitarea morții — și arătând spre odaia bolnavului, adaugă, cu un suspin: Colo se face noapte adâncă și noi ședem aci, într'o dimineață de Rusali așa de admirabilă; aceasta e viața.

E o tristă constatare: din toată medicina singurul medicament divin e morfina, aceea-ce procură uitarea și moartea, ear' nu vindecarea și vieața. Ear' pe când medicina neputincioasă, azistă cum vieața se stânge și noaptea înfricoșătoare se lasă, nemiloasă, asupra omului bolnav, natura, frumoasa și nepăsătoare natură, azistă impasibilă la aceste orori.

CUGETĂRI.

Patriotismul e o dragoste care urăște.

Leon Tolstot.

Maî bine e să fii un biet pescar, decât să guvernezi oamenii.

Danton.

Femeile știu tot-d'auna totul, fără să li-se spună nimic.

Ouida.

Succesul e un cuvât urâcios.

Falșa sa asemănare cu meritul înșală pe oameni.

Victor Hugo.

Femeia e sau gospodină, sau curtezană.

Proudhon.

observ, că puterea vindecătoare a termelor de aici e admirabilă și mult dătătoare de viață.

Cel dintâi lucru după sosirea mea aici pe lângă griji de a-mi căuta de sănătate a fost să-mi câștig informațiuni despre acest stabiliment balnear.

Bunul Dumnezeu a voit, ca să aflu un bărbat cu toată bunăvoința, cu zel și tragere de inimă pentru darea de informațiuni.

În societatea acestui bărbat de atâta amabilitate am aflat, sub ce împrejurări s'a zidit cutare hotel, când și cum s'a edificat casa cutare și din toate, câte mi-s'a spus de altcum cu temeinicie, am aflat, că poporul român din fostul confiniu militar multe jertfe a adus la ridicarea și înfrumșetarea acestui stabiliment balnear.

Și în schimb pentru aceste jertfe numai de răsplata cuvenită nu se bucură, ba din contră poporul are să suferă batjocură și șicanare. Bunul meu însoțitor mi-a arătat așa numită „Vila diecesană“ proprietatea diecesei de Dumnezeu scutite a Caransebeșului, carea în toată privința numai unei vile diecesane nu corespunde. În imediată apropiere de vila diecesană se află așa numita „Casa grănițarească“, la care ar fi să-și aște adăpost poporul din fostul confiniu militar, dar val de adăpostu!, care îl are aici.

La preumblările făcute cu amicabilul meu însoțitor am făcut și esperințe triste.

Intr'una din zile, la plimbările făcute în parcul dela așa numitul „Cursalon“ între orele de după prânz 5—7, când cânta musica militară a regimentului de infanterie Nr. 64, al cărui proprietar este baronul Fejérváry premier un-guresc octroaf am aflat în programul zilei un potpuriu sârbesc, în carele între altele a fost melodia „Așa-i place babel mele“ compoziție de Wöber.

Am șoptit afabilului meu însoțitor, că sârbul se poate bucura de potpuriul patriotic împodobit cu motive românești!

Fie zis spre lauda numelui compozitor, că în programa zilei din 5 Iulie nou a fost introdusă piesa românească „Bătuta“ la a cărei executare ar fi mult de dorit în ceea ce privește sentimentul. A fost o executare lipsită cu desăvârșire de farmecul, ce poate să-l producă bătuta bine executată — farmec ce te îndeamnă să o joci în momentul, când o auzi bine executată. — Să trec acum la spectacolul, ce m'a deprimat.

Sânt mărtor ocular. O femeie română îmbrăcată în costumul bănățenesc cât se poate de cu gust și curățenia cuvenită e provocată de George Pașca împiegatul comisariului reg. ung. Kolozsváry, ca să părăsească parcul dela Cursalon pentru-că nu este iertat s' stea aici îmbrăcată în costum românesc. Bărbatul român-cuțel un învățator în activitate protestează energetic contra dispozițiunii luate și roagă unealta comisariului guvernial ca să nu execute ordinul până nu cere informațiune dela însuși dl. comisariu, carele dacă totuși a dat ordin, apoi atunci se află pe cale greșită. Împiegatul comisariului reflectează, că îndeșert te vei duce la stăpân pentru-că și dânsul a primit ordin dela guvern și asa trebuie să fie executat.

Insistând împiegatul, învățatorul cu soția lui dimpreună cu mama ei au trebuit să părăsească parcul, ca să nu fie escortați cu brachiul spre rușinea ei și a publicului. A doua zi li-s'a permis în parc.

Această stare de lucruri m'a mâhnit până într'u cele dinăuntru ale inimii mele și nu numai pe mine, ci pe toți oamenii de bine și cu sentimente nobile, cari au petrecut la băi, văzând cum unei românce, care a dovedit, că a plătit taxa pentru muzică și taxa băilor să nu-i fie iertat a petrece în costumul ei în băile, unde părinții și moșii ei au adus cele mai mari jertfe. Tot asemenea s'a întâmplat cu soția prim codreanului Ioan Balacî din Orșova, care se află în serviciul comunității de avere. Casuri ca aceste doue amintite sunt nenumărate.

Am trebuit să denunț casurile acestea pentru-că să se vază, cum e tratat și prețuit costumul românesc în băile lui Hercules.

Cred, că o să fac un serviciu, dacă în fuga condeiului voi descrie un caz, carele numai puțin ca cele amintite mai sus va produce indignare în inima fie-cărui român cu sentimente și afecțiune naționale:

Mă plimbam pe promenada din fața parcului dela Cursalon. Dela casa grănicerească cobora o grupă de țerani și țerance pregătiți spre plecare. Curios să aflu de unde sunt și ce intenționează m'am apropiat de grupă și am întrebat de unde sunt? Suntem Domnule de acolo și acolo și vrem să plecăm acasă pentru-că aici în casa grănicerească nu putem să ne adăpostim și să ne culcăm după ce am luat baia pentru-că domnul Burdea a făcut birt din 2 sobe cele mai spațioase ale casei grănicerești, eară alte 2 sobe le a dat în folosința domnilor oficianți dela Comunitatea de avere, ca favor pe lângă salariile cele grase de cari să bucură.

Funcționarilor și membrilor din comitetul comunității de avere, cari sunt toți oameni avuți, cu salare și diurne li-se pune în tot locul în Caransebeș, Băile, herculane etc. cvar-tire frumos aranjate grațuit la dispoziție, ear altor grăniceri din pătura cultă nici de cum. Două odăi, sunt pe seama birtului, 2 pe seama funcționarilor nu sunt folosite de grăniceri astfel s'a redus numărul odăilor. Cuina, carea abia este de 6 stângini pătrați, este jumătate prefăcută în dormitor și în cealaltă jumătate se fierbă. Apoi fraților grăniceri! Cel puțin aici nu dispune Csizska și Kossuth, faceți nițică ordine în averea voastră. Să vă răsunе glasul în adunarea generală dela toamnă.

Un oaspe.

Evevimentele din Rusia.

Războiul.

Witte, șeful plenipotențiaților, ce vor pleca la Washington Mercuria viitoare va pleca; va trece prin Paris, unde se va sfătui și va cere de bunăseamă îndrumări dela bărbății de stat francezi. Pe prima August e așteptat în New-York.

Din Mandjuria veștile sunt tot mai rari; operațiile au încetat. În schimb însă pe insula Sachalin Japonesei împing pe Ruși tot mai spre nord.

Revoltă de palat.

Berlin. *Nemulțămirea familiei Romanov față de țar crește din ce în ce. În deos-bi mama țarului ar voi din inimă să-l detroneze, ori să-l înduplece, ca pe cât-va vreme să stea departe de conducerea trebilor împărăției. Partidul marilor duci sprijinesc tendința asta a țarinet.*

Țarul de fapt de multe ori a spus, că el bucuros ar abdica. Are el momente când instinctul autocrat se deșteptă în el, dar numai decât apoi vede, ce slab e pentru misiunea sa. Probabil de mult ar fi isbucnit revoluția de palat, dacă ar fi fost înțeleși răzvrătiții cu privire la persoana noului țar.

Incidentul dela Frontieră.

În numărul de Duminecă am prezentat în lumina Agenției telegrafice ungare incidentul dela frontieră. De oare-ce așa vești azi în căldură caniculară capătă aripi icarice, dăm după «Voința Națională» următoarele:

În privința incidentului întâmplat la frontiera din jud. Gorj, despre Transilvania, ni-s'a dat următoarea relație dela ministerul afacerilor străine:

În ziua de 24 Iunie, la o serbare populară petrecută la Poiana Muierel, pe teritoriul transilvanean, s'a întâmplat ceartă și încăerare între ciobanii transilvăneni, geandarmii unguri și grănicerii români. În această ceartă s'a întâmplat nenorocirea, că 2 ciobani au fost omorâți cu arma de foc. Nu s'a constatat încă, dacă au fost loviți de grănicerii noștri sau de geandarmii unguri. Două geandarmi unguri au fost aduși la Novaci de către grănicerii noștri.

Punctul de graniță nefiind legat prin telegraf cu Novaci, știrile au sosit prin telegraf cu Novaci, știrile au sosit târziu și incomplete. Dar pentru că se pretindea, că forțe militare veneau despre țeara vecină și spre a evita, ca incidentul să nu se agraveze prin călcarea teritorului nostru în scop de a libera pe geandarmii unguri arestați, generalul Iacob Lahovari, ministru de război ad-interim, a ordonat, ca comandantul garnizoanei Tg.-Jiu să plece chiar în noaptea dela 27 spre 28 Iunie curent, când a sosit și știrea la București despre cele întâmplate însoțit de artileristi călări din regimentul din Tg.-Jiu și ajungând la punctul, unde s'a petrecut incidentul, să procedeze la anchetarea faptului.

Pe de altă parte, marchizul Pallavacini, ministru austro-ungar din Capitală, a adus la cunoștință ministrului de externe, că s'a trimis dela Brașov un căpitan din armata imperială și s'a convenit, ca ancheta să fie mixtă.

Autoritățile române, ajunse la fața locului și compuse din 3 ofițeri superiori, au primit ordinul a face anchetă mixtă, a încheia procese-verbale despre depunerile tuturor celor cari au participat sau asistat la incident și în urmă să remită pe geandarmii unguri arestați autorității imperiale vecine.

Actele anchetei vor fi aduse la București. Numai atunci se va ști din ce parte sunt vinovați.

Internatul Vancean de fetițe din Blaj.

— Publicare de concurs —

Până în ziua de 15 August n. a. c. se scrie concurs pentru primirea în Internatul de fetițe din Blaj.

1. Pentru o elevă sunt de a se plăti pe un an școlastic 240 cor. solvabili în două sau cel mult în patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 6 cor. 30 fil. pentru elevele din clasele elementare și de 12 cor. 30 fil. pentru cele din clasele civile apoi 2 cor. pe an pentru bae. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori muzica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2. Fie că elevele vor trebui să poarte vestimente uniforme, se va solvi 28—36 cor. după etatea fie-căreia. Uniforma aceasta, care se pregătește în internat, constă din două surte în formă de rochie, 2 pălării, — una de iarnă și alta de vară, — și din o toaletă.

3. La intrarea în internat fie care elevă va trebui să fie provăzută cu: 6 cămeși, 6 cămisoane, 6 pantaloni, 1 fustă de iarnă, 6 servete, 12 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuși, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cverte pe pat din gielgiu alb, 1 lavor de spălat și 6 ștergare.

Obiectele acestea au să fie marcate cu numele elevelor.

Pentru suma solvită fie-care elevă va primi:

1. Instrucțiune în studiile prescrise pe clasele I—VI elementare și I—IV civile, educațiune religiozo-morală și deprinderi în conversațiune maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilierul necesar.

3. Vipt întreg și anume: a) la dejun o cafea cu lapte, b) la amiază 2 plesse, Dumineca și în sărbători, 4, c) la cină 2 plesse.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fie-care lună elevele vor lua câte o baie.

5. Instrucțiunea în fert, spălat, călcat cu fierul, coptul pâinii, tors, țesut, curățit, grădinarit, croit ducerea socotelilor economiei de casă, conservatul și așezatul legumelor și victualelor peste iarnă, îngrășatul animalelor, prăsirea și ținerea galitelor etc.

La cererile pentru primire e de a se alătura: estras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevelor, atestat de vaccinare și revaccinare.

Concursul: sunt de a se înainta Preavenieratului Consistor metropolitan din Blaj, alăturându-se la fie-care o marcă de 45 fileri pentru spedarea francată a rezoluțiunii. Dela cererea de primire nu sunt dispensate. nici elevele, cari au mai fost în internat.

Direcțiunea internatului de fetițe.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Iulie 1905.

— Funerariile D-ului Ioan Raț. Eri a fost așezat regretatul avocat din Șiria Dr. Ioan Raț spre vecinică odihnă în cripta familiară Antonescu din cimitirul din Arad.

Osemintele defunctului au fost transportate din Șiria Sămbătă noaptea, după-ce în mijlocul doliului general al Șirienilor, fuseseră mai înainte sfințite prin protopopul *Lucușa* cu asistența preoților *Terebenț* și *Dragancea*.

În Arad cosciugul a fost dus deadreptul la cimitir, unde în cripta familiară Antonescu, s'a așezat pe un pompos catafalc. Între flori, coroane multe dela al săi și dela prietini zăcea trupul neînsuflit al D-ului Raț. Peste zi peregrinaseră mulți să-l vază în ultima-i cale.

La ora 5 o lume aleasă era adunată în cimitir. Cosciugul a fost scos din bisericuță afară, unde s'a oficiat prohodul, prin P. C. Sa Roman R. *Ciorogar* director seminarial asistat de protopopul *Vasile Beleş* și preoții *Gavril Bodea* și *Traian Vășianu*. La finea ceremoniei P. C. Sa Roman R. *Ciorogar* ține o prea dăvioasă cuvântare, cu care stoarce lacrimi ascultătorilor. Unii s'așteptau poate s'andă și glasul vre'unui coleg dând espresiune durerii, cum e și obișnuit și românesc.

Dup'aceea s'au deschis în lături ușile zăvorite ale criptei, dând ospitalitate timpurie neuitatului Dr. Ioan Raț...

Frumoasele coroane de flori purtau următoarele inscripții: „Iubitul nostru nepot — P. Iuliana și George Popa (panglică treicolor)“. „În amintirea prietenului devotat — Familia Secula“. „Neuitatului meu fiu Intristata mamă“. „Scumpului amic — Dr. Ioan Nemet“. „Amicului bun — Dr. Alexandru Marta“. „Neuitatului nostru naș — Dimitrie Popovici și soția“. „Advocații români din Arad — Iubitului coleg și amic“. „Neuitatului amic — Familia Popovici“.

— „Arad és Vidéke“ licitată. O nouă societate a cumpărat întreprinderea de ziar „Arad és Vidéke“ în frunte cu Dr. Kráitz și *Szűdy Elemér*, care va fi redactorul responsabil al foii. Foarea s'a schimbat și la față, va fi un organ independentist.

— Sentință în afacerea Bánhidly-Schröder. Zilele trecute a adus judecătoria aradană sentința în afacerea Bánhidly-Schröder. Subcăpitanul *Berecz* a pedepsit pe baron cu cinci coroane pedeapsă principală și cinci coroane pedeapsă secundară, ear pe Schröder cu zece coroane pedeapsă principală și cinci coroane pedeapsă capitală.

— Foc năprasnic. Duminecă noaptea spre Lună, între ceasurile 12 și 1, un foc violent s'a iscat la casa cu n. r. 135 de pe *Ilyes-utca* a locuitorului *Milincovici Iova*. Focul a început dela coperișul grajdurilor, iar acestea fiind într'una cu casa, în câte-va momente flăcările au cuprins totul. Pompierii sosiți la vreme au reușit a stinge; coperișul însă fiind de paie, a fost mistuit. Stăpânii lipseau de acasă încă de Duminecă dimineața. Focul se crede a fi fost pus.

— La examenul de notar dela cursul administrativ din Târgul-Murășului, ținut la 3—5 I. c. au obținut diploma de notar, între 26 candidați și următorii 10 Români: *Vas. Buta*, *N. Dobrin*, (*Bucium com. Făgăraș*), *O. Fruma* (*Nucet*), *Patr. Geogea*, (*Răcur, Făgăraș*), *I. Guiman*, (*Poiana măr. Făgăraș*), *Daniil Lungu* (*Jidova*), *George Popa* (*Lissa, Făgăraș*), *Petru Popa* (*Fofeldea*), *Daniil Poparan* (*Făgăraș*), *Dumitru Rohan* (*Galaț Făgăraș*).

— Inmormintarea preoteșei *Floarea Goldiș* din Cermeiu. Vineri în 14 Iulie n. a. c. s'a inmormântat în Cermeiu soția veteranului preot *Isăia Goldiș* din Cermeiu, mama dlui *V. Goldiș*, secretar consistorial. Inmormintarea a fost prilej de manifestarea stimei și a iubirei generale, de care se bucura în lumea întreagă îmbătrânita preoteasă. În vârstă de 77 ani, după o prea fericită căsătorie de 57 de ani, soția cea cre-

dincioasă, mama cea dulce, femeia de modă a fost însoțită la locul de vecinică odihnă de poporațiunea întreagă a Cermeiului, fără deosebire de naționalitate și confesiune. Luminașele preoților și a învățătorilor, feșnicile și praporii erau împodobiți cu ștergare lucrate în chip minunat de răposata, care era vestită pentru țasăturile sale de rară frumusețe. Chiar și în mormânt cosciugul a fost lăsat pe două valuri de ștergare eșite din războiul preoteșei răposate. Prohodul s'a făcut în biserică din Cermeiu care era ticsită de lume. A pontificat protopopul *Constantin Gurbanu* din *Boroșineu* cu asistența preoților *Partenie Zaslo* (*Seleuș*), *Victor Popovici* (*B.-Cisba*) *Cornel Ursuț* (*Sepreus*), *Corneliu Popovici* (*Berechiu*), *Simion P. Leucuța* (*Chișlău*), *Constantin Mihulin* (*Cicir*) și diaconul *Cornel Lazar* (*Arad*). Răspunsurile le-au cântat învățătorii din loc și jur. La sfârșitul prohodului protopopul pontificant a ținut o admirabilă cuvântare, în care a arătat calitățile cele frumoase ale defunctei, căsnicia, credința, iubirea de copii. Cuvintele prin cari pârintele protopop în numele răposatei a lăsat rămas bun dela soț, fiu, fiică, ginere, noră, nepoți și rudeni au stors tuturor lacrimi de sinceră durere și compătimire. Frumoase cununi deasupra sicriului mărturiseau jalea adâncă, care o lasă defuncta în urma ei. Dintre cununi amintim următoarele: „Soției bune — *Isăia*“ — „Rămas bun dulce mamă — *Vasilie, Elena*“ — „Mamei bune — *Iuliana, Ioan*“, dela soț fiu și fiică.

Tip a soției bune, a mamei dulci, a fiului meu cinstit și lucrătoare — fie-ți memoria binecuvântată și pomenirea în veci.

— Papa în America. „Sun“, ziar important din New-York, spune că s'a format la Statele-Unite un comitet de catolici cari s'au hotărât să cumpere un teritoriu, pentru care să obție calitatea de teritoriu neutru, și să l dea papii ca să-și stabilească acolo reședința exercitând și puterea temporală, care nu-i mai este îngăduia a exercita la Roma.

Astfel s-ar pune capăt situațiunii critice a papalității resolvându-se chestiunea catolică, care de mult își așteaptă soluțiunea.

Foarte bună idee au americanii, să nu numai dacă o va aproba și papa.

— Schimbare de personal la Gazeta de Duminecă. Din prilejul că „Foarea Duminecă“ din Șimleu a devenit foare politică și-a schimbat și personalul redacțional. Proprietarul e tot *Lazar*, dar redactor responsabil e *Dr. C. Delet* avocat în Șimleu.

— Alegere de medic în Talpoș. Până în luna viitoare ține concursul pentru ocuparea postului de medic în Talpoș. Plată fixă 1300 coroane și taxele stabilite ale vizitelor.

— Hymen Ni-se anunță cununia Domnului *Ioan M. Surlaș* cu Domnișoara *Victoria M. Ionescu*, care se va celebra Juoi în 21 Iuliu în biserică gr.-or.-rom. din *Jebel*.

Felicitările noastre!

— Tablouri scumpe. S'a vîndut zilele trecute la Londra pe prețuri de 446.150 lei două tablouri ale lui *Van Dyck*, care făceau parte din colecția *Ashburton* reprezentând pe *Carol I* și pe *Enrieta* a *Franciei*.

O *Madonă* a lui *Botticelli* a fost vîndută de 157.500 lei.

— A mușcat-o un șarpe, pe când ară Ni-se scrie din *Deva*: În comuna *Vormea* secretarii lucrau pe moșia lui *Lazar Voicu*. În timpul acesta un șarpe veninos a mușcat picior pe fata *Maria Popa*. Fata s'a îmbolnăvit imediat și i-s'a umflat întreg piciorul. Nu multă speranță, că va mai trăi.

— Perfecționarea telegrafiei fără sîrmă. Profesorul *Braun*, directorul laboratorului de fizică al universității din *Strassburg* în o ședință societății științelor naturale, ținută zilele trecute, a comunicat, că i-a succes să dea o singură direcție curentelor electrice, ce se produc la telegrafia fără sîrmă.

— Nou soi de țigarete. Direcția monopolului tutunurilor a pus în 1 Iulie în circulație un nou de țigarete, cu numele „*Duna*“. Noua țigaretă e plăcută la fumat, și costă numai 1 cor. 2 fileri bucata.

— Post de medic în Covasna. În frunza comună Covasna, centru al podgorii or aradane e vacant postul de medic. Covasna și o comună frunză românească, bogată, de aceea apelează la doctorii români, ca să candideze. Răușita e sigură. Concursul îl vom publica și noi la timpul său.

„Banatul”. Sub titlul acesta ne-a sosit primul număr din săptămânala, ce o scot confrății dela „Drapelul”. Scopul acestui ziar e a da în mâna țărănimii lecturi frumoase, pentru ceea ce îl urăm prosperare.

— Alhambra se dărîmă. O telegramă din Madrid spune, că vestita Alhambra se dărîmă. Arhitecții spun, că primejdia vestitei clădiri maurice o va aduce riul Darro, care subminează din ce în ce tot mai mult înălțimea, pe care e așezat edificiul, de aceea au propus, că să i-se facă ală alvie rîului. Probabil, că aceasta se va și face și adevărat din fondurile destinate pentru prevenirea foametei în Andalusia.

— Dicționarul Basarabiei. Dicționarul Basarabiei, lucrat sub auspiciile societății geografice române, a fost terminat.

Această lucrare importantă cuprinde 30 coale și o hartă detaliată a Basarabiei.

E vorba acum ca societatea geografică să subvenționeze o lucrare identică pentru Macedonia.

— Alegere de notar în Chereuș. Pretura din Chișineu a scris concurs pentru ocuparea postului de notar în Chereuș. Terminul e până la 31 I. c.

— Noua uniformă a armatei japoneze. Se telegrafează din Londra: În armata japoneză se va introduce o uniformă nouă. Oficerii și soldații de rînd vor avea uniformă egală, numai epoletele îi va deosebi.

— Locuitorii Macedoniei. Dela un timp încoace apar mereu fel de fel de lucrări statistice asupra populațiilor cari locuiesc în Macedonia.

După-cum însă aceste statistice sunt întocmite de turci, greci, sârbi sau bulgari, rezultă, că în Macedonia majoritatea populației o formează Turcii, Grecii, Sârbi sau Bulgarii, căci, pentru interesul cauzei, fiecare crede nimerit să incorporeze și pe Români în populația, din care face el parte.

De curând, un fost consul al Serbiei în Turcia, dl Ivan Ivanici, a publicat de asemenea o statistică asupra Macedoniei, din care rezultă, nici mai mult nici mai puțin, că Sârbi sunt cei mai numeroși în Macedonia.

După dl Ivanici, în vilaetul Kossova sunt 502.000 Sârbi, 250.000 albanezi, un număr foarte mic de Români și nici un grec veritabil, proporția față de mahometani fiind de 32% creștini și 48% mahometani.

În vilaetul Monastir dl Ivanici bine-văoște să creadă, că sunt 90.000 Români și prea puțini Greci la o populație de 838.000 locuitori, în majoritate bine înțeles Mahomedani și Sârbi.

În vilaetul Salonice, în fine, Români și Grecii ar constitui abia 25% din populația creștină, restul de 75% fiind Slavi.

Nu-i așa că sunt noștri Turcii, Grecii, Bulgarii și Sârbi când se dedau la lucrări statistice asupra Macedoniei?

— Câți Evrei sunt în Anglia. Într-o conferință ținută la Societatea regală de statistică din Londra, dl Rosenbaum a spus, că numărul israeliților în Anglia se ridică la 250.000.

Această populație se repartizează în mare parte în județul Londrei (140.000) și în Scoția și Irlanda.

— Leu la băi. Acest leu se află de prezent în Karlsbad. El ține societate unui conte polonez. Regele pustiului e foarte blând și umplă după stăpănu-său, ca și un căne. Contele a apărut cu el și pe promenadă. Deși leul e foarte blând, mulți oaspeți au tulit-o speriați la fugă și au rugat pe directorul băilor, ca să nu permită să se plimbe contele cu leul său.

— Dragoste și moarte. Acum câte-va luni Györfi György, calfa de papucar s'a dus la Halacs György făcutor din Kistelek să lucreze. La o petrecere păcuc cunoștință cu frumoasa fată de 18 ani Magyar Hermina, s'a îndrăgostit în ea loc fără să ție cont de sentimentele fetii, care-și dase deja inima tinărului Sibori László.

I-a făcut atâta vreme curte, în cât fetii i-s'a urât de el și i-a spus în față, că-l e scârbă, când îl vede.

Toate acestea numai au potențat însă dragostea lui Györfi. Sară de sară petrecea ceasuri întregi plângând lângă casa frumosului ideal așa că fata nici nu mai îndrăsnia să iasă afară.

În zilele trecute fata pe o laviță de dinaintea casei lor a șezut împreună cu Sibori. Acesta nu peste mult s'a depărtat, fără să observe, că nu de departe, ci numai de lângă un perete al casei cu jind și tare supărat îl privește Györfi.

După depărtarea lui Sibori fata a voit să între în casă; atunci eși din ascunzătoarea sa Györfi și vru s'o oprească, zicând, că are să-i spună ceva important.

— Lasă-mă, nu mă persecuta — îi strigă fata.

Atunci calfa cu un revolver de trei ori pușcă asupra ei, care după câte-va oare a și murit. El a mers apoi până la hotar și acolo a pușcat și asupra sa de două-ori. Un glonț i-a străbătut în piept. A fost prins și dus în spitalul din Seghedin, unde acum se luptă cu moartea. Doctorii spun, că de nu i-au intrat în corp și zdrențe, se va vindeca.

— Amor, ori bani? Cornelia Prielle, vestita actriță maghiară, în vârstă de 81 ani e amoretată. Obiectul amorului ei e un oare-care Van der Hoschke (Rozsnyai) Kálmán, un aventurier, băiat tinăr, existență dubie.

Mai zilele trecute se vorbea de o căsătorie între ei.

Rudele artistei însă s'au opus, au adus lucrurile în publicitate, așa că publicul a putut ceti lucruri extraordinare, cum aventurierul a prostii cu totul pe sârcita artistă, cum a scos dela ea cu ori ce prilej parale, cum acum vrea să se contracteze nefericea căsătorie, numai ca să pună mâna pe averea actriței etc.

Așa se vede, că lui nu-i va suride norocul, cum i-a suris actriței Nagy Bella, când i-a succedat să prindă în cursă pe Jóhái.

Probabil afacerea întreagă se va fini nu înaintea altarului, ci înaintea judecătoriei.

— Spre știre. Cu deosebită stimă rog pe stimatul public urban și rural să binevoiască a se convinge personal, că anunțurile ce le-am dat prin foile locale nu-s reclame ordinare, ci residă pe fapte, că în atelierul meu special de giuvaerice, ce întrece ori-ce concurență, fiind pus sub conducerea mea personală să pregătesc respective transformă, repară ori-ce lucrări, ce cad în branșa aceasta foarte frumos și ieftin. Magazinul mi-e admirabil asortat cu giuvaerice cu briliant de aur, argint. Se pot obține și serviciul pentru masă de argint cu prețuri foarte ieftine pe lângă un serviciu prompt. Telefon urban și comitatens 439. Cu deosebită stimă: Wemberger Ferencz, giuvaeriu, Arad. Központi szálloda.

— În fie-ce zi se poate căpăta bere proaspătă de Schwehat și mîncări admirabile în restaurantul lui Kovats și Novotny.

Bibliografie.

A apărut:

Efectele publice de Ioan I. Lăpădatu, profesor de științe comerciale. Sibiu 1905. Prețul 1 cor.

Acesta este titlul unei nouă lucrări a domnului Lăpădatu, apărută ca Nr. 3—4 în „Biblioteca băncilor române”, edată de „Revista Economică”.

În această lucrare a sa, autorul, după-ce ne arată, cum s'au dezvoltat efectele publice și cum se împart, trece și se ocupă în mod amănunțit de Imprumuturile de stat, explicându-le din toate punctele de vedere. În legătură cu natura și importanța lor ne arată, cari sunt imprumuturile temporale, cari cele perpetue, cum se face emisiunea bonurilor de tezaur, obligațiunilor, rentelor, lozurilor etc. la noi și în alte state, cum se amortizează și ce sunt și cum se fac conversiunile.

Capitolul următor îl formează *Scrisurile fonciere și prioritățile*, în care după-ce se arată importanța economică a acestor hârtii de valoare de-ase-menea ni-se explică modul, cum se pun în circulație și cum se amortizează. Tot

aci se tratează și obligațiunile comunale, înrudite ca gen cu scrisurile fonciere.

Urmează apoi a doua categorie principală a efectelor publice, *acțiunile*, la cari ca și în capitolele precedente, ni-se dau bune explicațiuni despre natura, importanța și felul acțiunilor, acțiunilor cu prioritate, biletelor de folosință etc. În sfârșit ca capitol final ni-se dă o descriere amănunțită a celor mai însemnate efecte publice din *Monarhia Austro-Ungară* arătându-se la fiecare efect, când și cum s'a emis, cum și până când se amortizează, în ce sume sunt titlurile singuratiche, câtă dobândă aduc, când scadența cupoanelor, între ce sume variază cursul etc.

De toate acestea se poate vedea, că această lucrare va putea fi cetită cu interes și folos de ori și cine, în special de cei-ce ocupă funcțiuni la băncile noastre.

Recomandându-o în atențiunea celor interesați, amintim că se poate procura dela autoi sau dela redacția „Revistei Economice” și Librăria arhidiecezană din Sibiu pe lângă prețul de 1 cor. plus porto.

Anuarul XXI al gimnaziului gr.-or. român din Brassó (Brașov), al școlii reale și al școlilor centrale primare pe al 55-lea an școlar 1904—5. Publicat de Virgil Onițiu, director.

IX. *Programa școlii civ. gr.-cat. publice de fete din Beiuș* aparținătoare „Internatului Pavelian” de fete a diecezei gr.-cat. de Oradea-mare pe anul școlastic 1904/1905. Redactată de Vasiliu Stefanica, directorul școlii, profesor p. ord. gimnazial. Cuprinsul în general: I. Rapt desp. școală. II. Raport despre internat. Dare de samă detaliată în numărul viitor.

ECONOMIE.

Arad, 17 Iulie.

Exportul Austro-Ungar în România. Austro-Ungaria a exportat în anul 1904 mărfuri textile în România pentru suma de 17.057.000 coroane.

O conferință comercială. Regele Alfons XIII a semnat un decret al ministrului de lucrări publice organizând o conferință cu titlu consultativ a reprezentanților bogăției naționale și a companiilor căilor ferate „cu scopul de a studia și de a propune guvernului, spune decretul, măsurile pentru remediarea dificultăților relativ la rapiditatea și înlesnirile transporturilor produselor”.

Conferința se va întruni la Madrid la 24 Iulie; ea va fi presădată de ministrul de lucrări publice; camerele de comerț, camerele agricole și alte corporațiuni vor trimite câte un reprezentant fiecare, și companiile căilor ferate câte doi. Când conferința va lua concluziuni, guvernul va interveni prin decrete sau proiecte de legi, după împrejurări.

Discursul de deschidere al dlui D. Protopopescu, președintele congresului II. al Băncilor Populare din România.

(Continuare și fine.)

În alt sens, nu departe de ochii noștri stau regate și chiar împărății puternice, foarte puternice odinioară, dar a căror independență politică numai este decât o vorbă, o închipuire, din pricina robiei economice, în care se află față de restul omenirii.

Dar ce se trecem peste granițe? Din nenorocire am avut pilda din casa noastră chiar.

Reamintiți-vă anul de dezastru dela 1899 și prăpastia, în care ne adusesse, când, din pricina sărăciei noastre, am fost umiliți și pe punctul să ne vedem independența știrbită prin amestecul bancherilor streini în trebile noastre din năuntru.

Iată dar înțelesul mare și cuprinzător al cuvintelor de indemn ce ați auzit cu prilejul primului congres, că trebuie ca Românii să fie bogați, bogați, foarte bogați!

Da, Românii trebuie să fie foarte bogați. Aceasta este o condiție esențială chiar pentru existența noastră politică.

Pentru a fi bogați însă, se cer două lucruri:

Să fim muncitori, foarte muncitori și economi, foarte economi!

Este muncitor poporul nostru, muncește mult, și muncește din greu românul! Dar munca lui nu este totdeauna, din lipsa mijloacelor, nici metodică, nici spornică.

Ne lipsește apoi, și foarte mult, spiritul de prevedere, spiritul de economie!

În această direcțiune este de făcut educația poporului nostru, mai cu seamă în pătura lui cea mai numeroasă, — în clasa țărănească!

Și vouă preoți, și vouă învățători, vouă fruntași ai țărâniei, vă cade sarcina grea, dar înălțătoare, de a răspândi și a desăvârși această educațiune, de a realiza ideea mântuitoare a emancipării economice a clasei țărănești.

Și băncile populare și celelalte întovărășiri satești sunt uneltele principale de care vă veți sluji pentru a ajunge la limanul mântuirii.

Voi sunteți apostolii acestui ideal măreț și izbândă voastră este neîndoioasă.

Trecutul neamului ne stă dovadă întru aceasta.

Pentru toți câți urmăresc procesul istoric al încheșării neamului românesc, este vederat că temelile unității noastre etnice au fost legea, sfânta lege creștinească și limba, duioasa limbă a poporului, pe care „Românașul o iubește ca sufletul său”. (Aplauze îndelungate).

Istoria neamului ne învață, cum în altar preoții propovăduiau unirea sufletelor în aceeași credință, iar în tinda bisericii singurul local de școală pe vremuri, dascălii învățau și întretineau unitatea limbii, unitatea gândirilor, unitatea noastră intelectuală.

Legea și limba strămoșească, iată pavezile care au apărat unitatea în contra potoapelor de barbari ce în curs de veacuri s'au revărsat asupra țărilor românești! (Aplauze).

Dar de ce se mergem prea departe în istoria trecutului?

Priviți peste fruntariile Regatului, la frații noștri din toate părțile, și veți vedea, că cetățuile naționalității românești în care bat fără încetare toți cei care privesc cu ochi vrășmașești întărirea și propășirea neamului nostru sunt biserica și școala!

Prin urmare voi slujitorii ai bisericii și ai școlii românești, aveți misiunea de a îndruma țărâniea pe calea mântuirii economice, condițiune neapărată, pentru-ca să poată sta pe temelii neclintite neamul, a cărui unitate a fost propovăduită și ocrotită cu atâta râvnă de predecesorii voștri. (Aplauze).

Ziceam, că izbândă noastră va fi neîndoioasă.

Ea este sigură, pentru-că în apostolatul ce aveți de purtat sunteți urmași de toți conducătorii luminați ai acestei țări și mai presu; de toate încunjurați și susținuți de sprijinul Mare și Puternic al Suveranului Prea Vrednic, Căruia soartea fericită l-a încredințat destinele țării noastre. (Aplauze prelungite).

Iată într'adevăr cu ce cuvinte a întâmpinat Maiestatea Sa Regele Nostru Prea Iubit, pe delegații care aduseseră, răspunsul Senatului la ultimul mesaj de deschidere a Corpurilor legiuitoare.

„Am încredințarea, că veți aduce iarăși matura și conștientioasă chibzuire în cercetarea diferitelor legi, ce vi-se vor supune de către Guvernul meu, mai ales pentru acelea menite a îmbunătăți starea materială a țărănilor noștri.

„Cu o dragoste intrădeavăr părintească trebuie să îmbrățișăm cauza ridicării lor, căci ei ca plugari și ca ostași alcătuiesc adevărata țarie a Statului“.

Când atari îndemnuri vin chiar dela Înălțimea Tronului, și când pildile ne sunt date de atât de sus, nu e îndoială, că toți cu toți vom lucra cu atâta însuflețire la îndeplinirea idealului măreț al ridicării neamului prin emanciparea lui economică, și atunci se va vedea realizată visarea sublimă a poetului, care cu mult înainte chiar de unire, profetiza:

„Viitor de aur România are
Și prevăd prin veacuri a ei înălțare“.

(Aplauze prelungite și îndelung repetate).

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 17 Iulie. —

Inchizierea la 12 ore:

Grâu pe Octombrie 1905 (100 cigr.)	15.32—15.34
Secară pe Octombrie	12.44—12.46
Orz pe Octombrie	11.20—11.22
Cucuruz pe Iulie	15.84—15.86
Cucuruz nou 1906	10.70—10.72

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Octombrie 1905	15.44—15.46
Secară pe	12.54—12.56
Ovas pe Octombrie	11.22—11.24
Cucuruz pe Iulie	15.12—15.14
Cucuruz nou 1906	10.68—10.70

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măști metriche grâu cor.	17.00—17.40
320—340 „ „ cucuruz „	15.10—15.30
Semnare nominală secară:	14.68—14.70
„ „ orz:	14.60—14.80
„ „ ovas:	13.60—13.80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—340 măști metriche grâu cor.	7.80—8.00
180—250 „ „ cucuruz	7.40—7.50
Semnare nominală: secară	7.00—7.10
„ „ orz:	5.20—5.40
„ „ ovas:	6.50—6.60

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158.—
„ „ mic	„ 160.—
„ brut „ mare	„ 156.—
„ „ mic	„ 158.—

Bursa de bucate din Timișoara

Grâu: 70—100 klg.	Cor. 15.40—15.50
„ 80— „ „	„ 15.50—15.60
Secară: 100 „	„ 13.30—13.40
Orz: „ „	„ 10.20—10.30
Ovas mercantil 100 klg.	„ 12.50—12.60
„ cernut „ „	„ 12.70—12.80
Cucuruz vechiu „ „	„
„ nou „ „	„ 15.30—15.40

Tirgul de porci din Köbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlg. 139—140 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlg. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlg. 140—141 fil.; Calitate sârbească: grei, părechea peste 260 klg. 142—143 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlg. greutate 141—142 fil. Ușori până la 240 kgr. 142—143 fil.

Stabiliment de hydrotheraphie: Wällischhof

stațiunea de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern
(pe lângă hydrotherapie completă, băi de soare, de aer, de acid carbonic și electrice, massage, electrizare gimnastică suedă dietetică individualizată etc).

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENSATIONAL. —

De

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

De aceea Wash crezu, că a sosit momentul de a veni cu cuvântul în ajutorul prietinelui său.

„Da, colonele, zise el cu o voce, pe care încerca să o facă nepăsătoare; da, eu și Eduard ne-am hotărât să ne așezăm aci, în aceste im-

prejurimi; avem deja un corral. Ne vom instala acolo ca o pereche de veseli flăcăi: ne vom resemna să nu mai hoinărim prin prerie, zicându-ne, că ținuturile de vânătoare sunt pustiite preste tot și că e de prisos să mai alergăm după aventuri. Incep a mă simți obosit de aceste schimbări continue. Mă găsesc bine aci, rămân“.

În sfârșit, colonelul Magoffin trebui să se hotărăscă singur de a aproba aceste proiecte. Dar în inima sa era recunoscător, deoarece pricepea foarte bine, că nu țara nici interesele materiale, erau obârșia lor, ci sentimentele cele mai înalte ale omului, adică prietenia și amorul.

În aceeași zi, lucrările se reîncepură cu activitate, îndată ce urmele luptei cu Piele-Roșii au fost șterse, cum se cuvenia.

Ceea-ce se începuse cu patrușprezece brațe, se sfârși în câte-va zile cu aproape o sută de oameni. Co onelul Hays într'adevăr silise pe prizonierii săi Piele-Roșii, să se pună pe treabă, tăind copaci, curățindu-i și aducându-i aproape de viitoarea casă a plantorului.

Ca și blokhausul construite după sfaturile sale erau într'adevăr la adăpost de ori-ce atac. Chiar țărâmurul riului era întărit cu o înaltă palisadă.

La o săptămână după bătălia cu Coadă de Tigru totul era gata.

O palisadă solidă de trunchi de copaci verzi, deplin rezistenți la foc, împrejurul căreia se întindea pe din lăuntru un meterez de pământ, era provăzută cu numeroase găuri pentru tras cu pușca. Un drum de rondă îngăduia apărătorilor de a circula comod împrejurul stabilimentului, rămânând adăpostiți în contra împușcăturilor, ce ar veni din afară. Această palisadă ocrotia nu numai clădirile plantației, dar și un teren de vreo patruzeci de hectare, care servia drept corral pentru vite și caii sălbatici în timpul nopții.

Cei doi mustangeri aduseseră deja pe prizonierii lor, doi câte doi, în acest corral, când Regulatorii se îndepărtară pentru totdeauna. Ei duceau cu dâșnil pe foștii războinici ai lui Coadă de Tigru foarte departe de lagărul lui Magoffin, în rezerva destinată indienilor Semiloni, unde îi lasară liberi.

Cât despre colonelul Hays, dânsul predase comanda primului său locotenent și-l însărcinase să prezinte demisiunea sa oficială în mâinile guvernorului Texasului.

După ce își luă rămas bun, de astădată pentru totdeauna, dela prietinelui său Carrol, se duse la fiul său, care avea o înaltă situațiune industrială în Philadelphia, și lângă care își dede sfârșitul cărții-va ani mai târziu.

... Ce am mai putea spune cetitorilor noștri ce nu și-au închipuit și singuri?

Cum încântătoarea Luiziana Dupré cu timpul uită supărarea ce-l cauzase moartea logodnicului ei, Oscar Breton, până în gradul de a primi în sfârșit închinăciunea tăcută și respectuoasă a lui Eduard Thornley și se învoi a-i da inima și mâna sa? Cum cei doi tineri întreprinseră o lungă călătorie în Statele-Unite și în Europa, dar fură fericiți de a veni să regăsească prietenii și rudeniile din câmpia Cross-Timbers, cu tot ce aveau pe lume, pentru a înmulți averea comună?

Cum această avere și fondul de rulment al plantației sporiră pe fiecare an până când colonelul Magoffin, care rămăsese directorul respectat și veghiător, putu număra cu miile capete de vite sau de cai?

Cum, în sfârșit, Eugen Dupré deveni un bun plantător și fermier, fără a părăsi pentru aceasta vânatul și pescuitul, și la urma urmelor se căsătorii cu Tennessee Magoffin și deveni tatăl unei mici trupe de un soi nou, căreia Wash-Carrol îi jertfește toate îngrijirile și toată experiența sa?

Toate acestea nu-l așa, iubiți cetitori și cetitoare, le ghiciserăți deja?

Cu toate acestea mă îndoiesc, că ați putut să vă închipuiți exact fericirea tuturor acestor prietini și a acestei mari familii, nici mai ales evlavia, cu care Luiziana și Tennessee mulțumesc cerului în fiecare seară, pentru-că le-a adus într'o bună zi lângă aceste inimi bune, ale căror proprietari se numesc Eduard Thornley și Wash Carrol.

Trad. de Iosif Popescu.

(Fine).

Fabrica de metal, aramă, turnătorie de aramă și strungărie

a lui

FRANCISC RUDKOWSKY

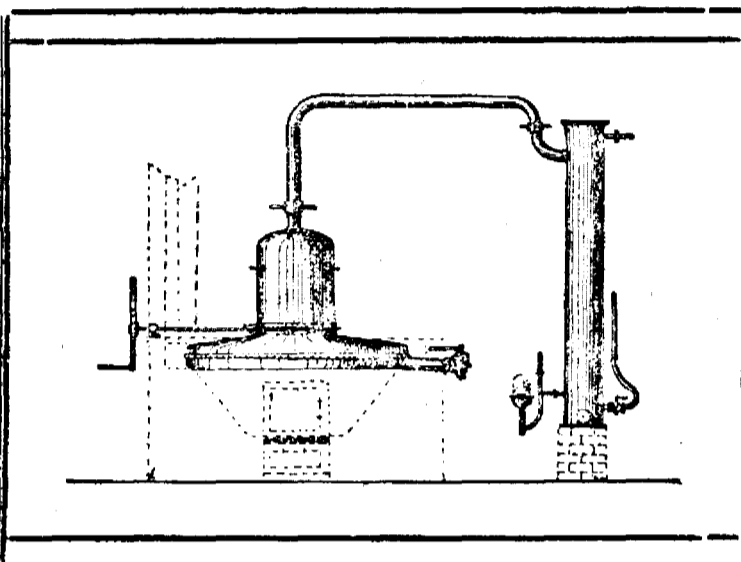
Arad, Kiss Ernő-utca 5 sz.

Recomandă pentru sezonul apropiat - cele mai bune

Căldări

- pentru furtul rachiului - de prune și alte fructe, comină și pentru furtul cognacului, de mărime regulată, se află în magasiu, ori se o o pregătesc în grabă. o o Proiecte și planuri trimite gratis. Telefon pentru oraș și comitat o o o Nr. 437. o o o

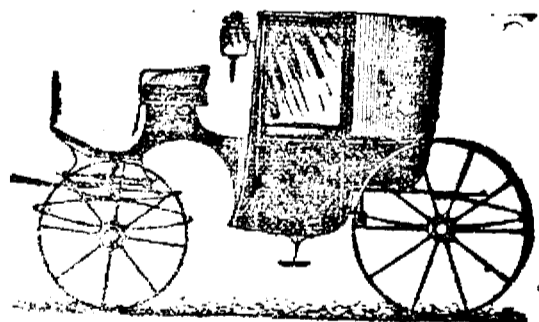
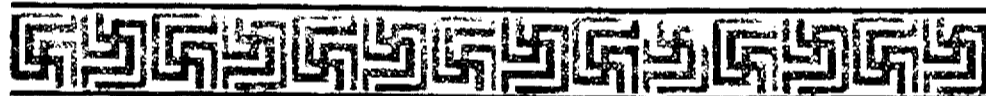

Mare asortiment de diferite

Căldări

- o pentru spălat, o
- o vase de aramă. o
- o sobe de baie

precum și alte obiecte de aramă și metal. Tăvi de aramă de orice mărime, anul dregerea obiectelor de aceasta specie se efectuează în curând și cu multă băgare de seamă

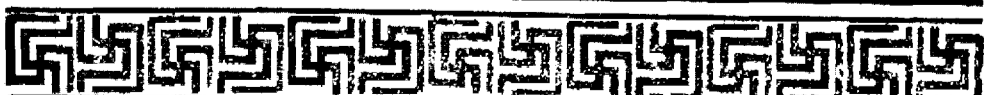
Sors Péter

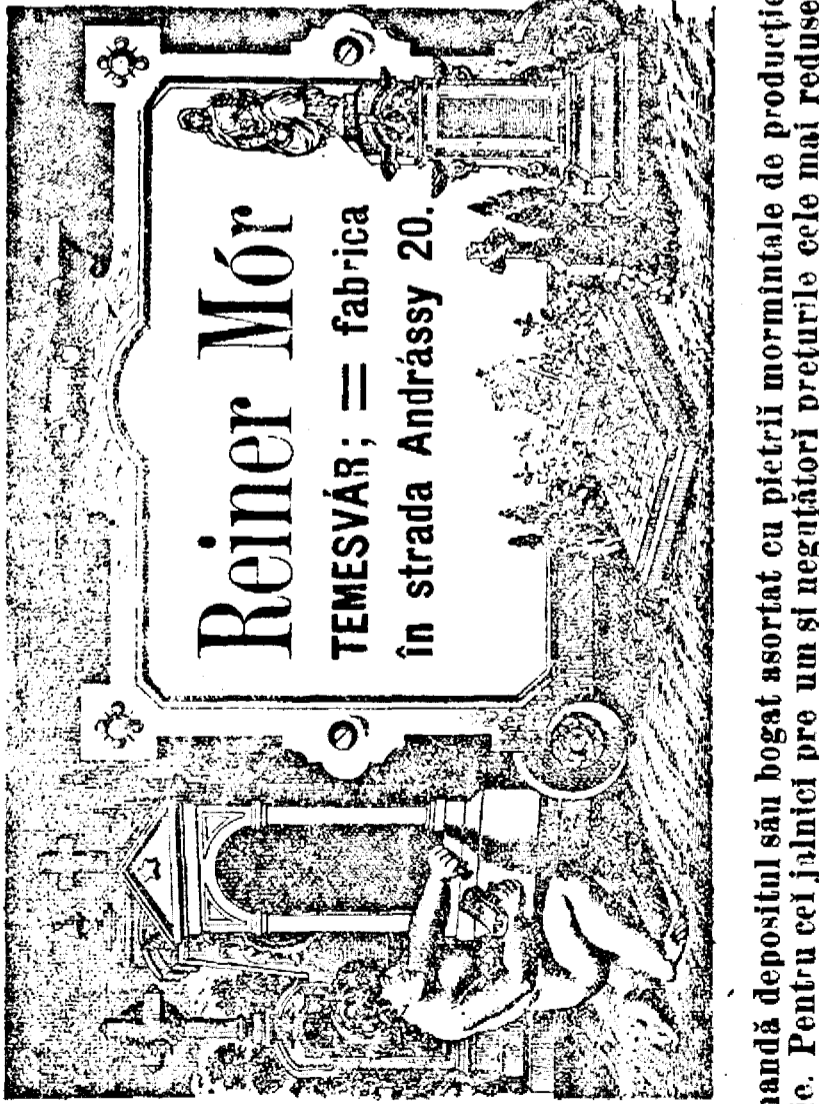
Atelier pentru fabricarea de trăsură

Temesvár-Gyárváros, Három király-utca.

Recomandă publicului tot felul de **trăsură nouă** precum și: pregătirea de rețele pentru nisip, fetoni și care cu prețuri foarte eftine.

Trăsură vechi se repară imediat și eftin.

Reiner Mór
TEMESVÁR; = fabrica
în strada Andrássy 20.

Intemeiata în anul 1897.
 Premiata în Versecz 1902.

Recomandă depositul său bogat asortat cu pietrii mormintale de producție proprie. Pentru cei jalnici pre um și neguțători prețurile cele mai reduse.